

Studietur til Amsterdam og Rotterdam

For Borgerrepræsentationens medlemmer
i dagene 21. februar til 24. februar 2011



Delegationen:

Anna Mee Allerslev
Carl Christian Ebbesen
Cecilia Lonning
Henrik Appel Esbensen
Iben Wiene Rathje
Jakob Hougaard
Jakob Næsager
Jesper Christensen
(delegationsleder)

Karin Storgaard
Kasper Johansen
Klaus Mygind
Lars Berg Dueholm
Lars Weiss
Lise Thorsen
Margrethe Wivel
Marialise Rømer

Mette Reissmann
Neil Stenbæk Bloem
Peter Thiele
Rikke Lauritzen
Signe Færch
Signe Goldmann
Taner Yilmaz

Herudover deltog fire embedsmænd

Amsterdam og Rotterdam

I hver valgperiode tilbydes medlemmerne af Borgerrepræsentationen at deltage i en studietur. I denne samling har medlemmerne haft valget mellem studieture til Cambridge/London, Glasgow og Amsterdam/Rotterdam.

Studieturen til Amsterdam og Rotterdam havde fire overordnede temaer:

- 1) Integration
- 2) Klima/Grøn vækst
- 3) Byudvikling og kultur
- 4) Sundhed

Integration

Rotterdam er både kendt og anerkendt for byens arbejde med integration og indvandrere. Byen står overfor nogle af de største udfordringer i Europa på integrationsområdet.

Rotterdam har derfor udarbejdet en række handlingsplaner, som alle har til formål at takle disse problemer. Også Amsterdam har længe været kendt for sit arbejde med integration. Der arbejdes bl.a. på at få ressourcestærke personer til at flytte ind i problemområderne.



Klima/Grøn vækst

Rotterdam er særlig følsom overfor klimaændringer på grund af sin placering i Maas/Rhin-deltaet. Bystyret har derfor vedtaget "Rotterdam Climate Proof", som bl.a. skal sikre byen mod vandstigningen. Derudover har Rotterdam vedtaget at reducere sit CO2-udslip med 50 % inden 2025. Amsterdam har tilsvarende planer ("New Amsterdam Climate"), og begge byer arbejder sammen med erhvervslivet og uddannelsesinstitutioner. Temaet er relevant i forhold til Københavns Kommunes klimaplan og ambitionerne vedrørende grøn vækst.

Byudvikling og kultur

Amsterdam har i en årrække fokuseret på at udvikle tidligere havneområder. Der er i 2007 åbnet et helt nyt spektakulært hovedbibliotek placeret på havnefronten. I Rotterdam er især byudviklingsområdet Kop van Zuid interessant. Der er tale om et tidligere havne- og boligområde i den centrale del af byen, som siden 1993 er blevet byfornyset og udbygget. Området forventes færdigt i 2010 og kan både give inspiration i forhold til udviklingen af Nordhavn og til byfornyelse af boligområder i København.

Sundhed

På sundhedsområdet har Holland erfaringer med støtte til kronisk syge og "disease management", som er relevante for Københavns Kommune. Som en central del heraf kan nævnes Hollands sundhedshuse, hvor lignende huse er ved at blive bygget i København.

Referater fra møderne

Mandag d. 21. februar

Generelt om Holland og Amsterdam samt om styreformen i Amsterdam

Delegationen blev introduceret til Holland af ministerråd Claus Hofmann Frisch og handelsattaché Michael Nord fra den danske ambassade i Haag.

De kunne fortælle delegationen om det politiske system i Nederlandene. Parlamentet ("generalstaterne") har to kamre. Andetkammerets 150 medlemmer vælges direkte efter forholdstal. Der er normalt og som minimum parlamentsvalg hvert fjerde år. Førstekammerets 75 medlemmer vælges indirekte af provinsrådene. Førstekammerets rolle er at godkende eller forkaste lovforslag vedtaget af andetkammeret.

Nederlandene er opdelt i 12 provinser og 548 kommuner. Provins- og kommunalrådenes medlemmer vælges for fire år ved direkte valg, mens kommissæren i provinserne og borgmesteren i kommunerne udpeges af Regeringen. Det store antal kommuner vækker debat og efterhånden er der enighed om, at antallet bør skæres ned. Debatten ligner meget debatten forud for kommunalreformen i Danmark.

De væsentligste partier i Holland er centrum-højrepartiet Kristendemokraterne i CDA, De liberal-konservative i VVD og det socialdemokratiske arbejderparti PvdA. Siden det turbulente politiske år 2002 med fremkomsten af Pim Fortuyn, har yderpartierne Socialistpartiet og senest Frihedspartiet dog vundet større stemmeandele. Desuden har der traditionelt, som i Danmark, været en række mindre partier i det nederlandske parlament. Det er i øjeblikket to protestantiske partier, de Grønne, de socialliberale D66 og et dyrevelfærdsparti.

Som i København har Socialdemokraterne i mange år været Amsterdams største parti og har derfor beklædt borgmesterposten i årtier. Amsterdam og Rotterdam har magistratstyre og er de eneste kommuner med bydelsråd.

Repræsentanterne fra ambassaden lagde vægt på, at Holland på mange måder ligner Danmark. Begge nationer har udprægede mindre og åbne økonomier. I Holland udgør eksporten omkring 60 pct. af økonomien, mens rollen som transitland er betydelig. Det er således især Europas største havn i Rotterdam og kontinentets 4. største lufthavn, Schiphol ved Amsterdam, der får hjulene til at dreje i Holland.

Der er dog også forskelle mellem de to lande, som eksempler nævnte de to repræsentanter fra ambassaden: Børnepasning er langt dyrere i Holland end i Danmark, hvilket får mange kvinder til at arbejde på deltid. Det er meget svært at fyre medarbejdere i Holland. Man skal betale minimum 1200 euro for en sygesikring om året. Indkomstskatten er lavere og momsen på fødevarer er helt nede på 6%. Parkeringspladser er en mangelvare i Amsterdam, og beboerlicenser uddeles til der ikke er flere p-pladser.

Efter introduktionen fra ambassaden blev delegationen modtaget af bystyret i Amsterdam ved en reception i borgmesterens embedsbolig. Formanden for byrådet, Marijn Ornstein, var vært og holdt tale for delegationen om Amsterdam og betydningen af at udveksle viden mellem Europas storbyer.

Tirsdag d. 22. februar

Emner for dagen: Integration, Sikker by og Byudvikling i Rotterdam

Introduktion til Rotterdam

Delegationen fik en kort rundvisning på rådhuset, hvor det blandt andet var muligt at se byrådssalen. Rotterdams internationale medarbejder Murat Altunbas kunne fortælle, at **Rotterdam** er Hollands næststørste by beliggende i deltaet for Rhinen/Meuse floden. Byen har godt 600.000 indbyggere og er stærkt præget af byens store havn, der indtil for få år siden var verdens travleste. Murat Altunbas kunne ligeledes fortælle om, at Rotterdam er præget af luftbombardementerne under 2. verdenskrig, der ødelagte det gamle bycentrum. Byen fremstår derfor i dag nybygget og domineret af betonbyggeri fra 50'erne og 60'erne.



Byrådet har 45 medlemmer, hvor de to største partier er socialdemokratiet med 14 medlemmer og Pim Fortuyns Leefbaar Rotterdam med 14 medlemmer. Rotterdam var også hjemby for Pim Fortuyn, og stedet hvor han startede debatten om indvandringen i Holland.

Møde med viceborgmester for arbejdsmarked, uddannelse, innovation og integration, Korrie Louwes.

Delegationen mødte Viceborgmester Karrie Louwes samt en række udvalgsmedlemmer fra forskellige partier. Viceborgmesteren fortalte om Rotterdams tilgang til integrationsspørgsmålet.



Viceborgmesteren fortalte, at Rotterdam har samme problemer som mange andre byer. På den ene side har man en relativ stor arbejdsløs gruppe af borgere, der endnu ikke er velintegreret. På den anden side oplevede viceborgmesteren Rotterdam som dynamisk og med redskaber til at løse integrationsudfordringerne.

Hun fortalte, at bystyret lagde vægt på, at sproget var afgørende for integrationen, og hun sagde at alle har evner, der skal udnyttes af samfundet. Hun lagde også vægt på den demokratiske vinkel og inddragelse af alle i demokratiet. Ligesom bystyret har lagt stor vægt på at bekæmpe diskrimination – både ift. at sikre den rigtige lovgivning, men også ift. at alle skal føle sig velkomne i Rotterdam.

Derefter holdt Københavns Beskæftigelses- og Integrationsborgmester en tale om tilgangen i København.

Sikker by i Rotterdam

Projektlederen for Sikker by, van der Steenhoven, præsenterede delegationen for Rotterdams sikker-by-projekt, som løber fra 2010-2014. Delegationen blev derefter præsenteret for en række konkrete projekter forskellige steder i byen.



Han fortalte, at byen har en række udfordringer, idet 48 % af Rotterdams befolkning i 2017 forventes at være indvandrere. Antallet af fattige kvarterer, som udelukkende huser indvandrere, er stigende, ligesom der er en tendens til, at børnefamilier med en middel eller høj indkomst forlader byen. Derudover er udbuddet af arbejdspladser faldende, hvilket har medført stor arbejdsløshed og et stigende pres på social- og sundhedssektoren.

Man har arbejdet med sikker-by-initiativer i de seneste ti år, og har oplevet resultater i form af en mere sikker by. Det nye initiativ indeholder indsatser på tre niveauer: De hårdest ramte byområder bliver mandsopdækket. En række særlige problemer som vold i nattelivet, vold i hjemmet og menneskehandel får et særligt fokus. Og endelig har man en indsats for borgere, der har voldt problemer for sikkerheden i byen.

Yderligere kan læses i Rotterdams sikker by initiativ:

<http://www.rotterdam.nl/Directie%20Veilig/PDF/VJAPengels%202010-2014.pdf>



Havn og byudvikling i Rotterdam

Delegationen sejlede med havnebussen til RDM Campus beliggende midt i Rotterdams havn og i et gammel skibsværft. Her mødte delegationen direktør for Rotterdam Havn, Hans Beekman, der fortalte om havnen og ambitionerne for Rotterdam havn.

Rotterdam Havn er blandt de største i verden, og byen Rotterdam med dens 600.000 indbyggere har traditionelt været helt afhængige af havnen. Både havn og by har dog brug for et løft i disse år, hvis man ønsker at opretholde byens velstand og havnens position. Til at løfte den opgave har man valgt at skabe bedre forbindelse mellem by og havn, udvikle havnen i bæredygtig retning og skabe international appel.



Beekman kunne fortælle, at man ønsker at skabe plads til både havn og bymæssige aktiviteter og samtidig sikre, at hver del af havnen fastholder sin egen identitet. Fra den vestlige del af havnen med traditionelle havneaktiviteter og videnintensive industrier til boliger, kontorer og uddannelsesinstitutioner sluttede med luksusboliger i centrum af Rotterdam. Mellem disse forskellige aktiviteter er havnebussen allerede den foretrukne rejseform.

Beekman fortalte om havnens og byens ambitioner om at kombinere den sociale samhørighed i byen, øge livskvaliteten og den økonomiske vækst. Her har man fem strategier:

1. Stadshavens vil fremme sig selv på verdensplan som testområde for bæredygtig vand-og energiteknologi
2. Stadshavens vil forbedre havnens effektivitet og tiltrække videnintensiv industri.
3. Man vil smelte havn og by sammen, så begge nyder godt af nærheden
4. Man vil lade flydende bo-og arbejdsmiljøer bygge.
5. Man vil sikre effektive og miljøvenlige transportsystemer, der skal sikre adgang til de nye boliger og arbejdspladser i havnen. Det vil primært ske ved offentlige havnebusser.

Derefter blev delegationen vist rundt på RDM Campus, som er et eksempel på et nyt uddannelsesmiljø placeret på havnearealerne i det tidligere skibsværft.



Onsdag d. 23. februar

Emner for dagen: Klima, Byudvikling, Sundhed og Sikker by i Amsterdam

Energistrategi, nye bydele og elbiler

Delegationen blev præsenteret for Amsterdams Energi 2040 Strategi af J. van Zanten fra Amsterdams Klima- og Energikontor.

Amsterdam har med deres klimastrategi sat følgende målsætninger:

1. En klima-neutral kommunal organisation i 2015
2. 40% reduktion i CO2-emissionerne i 2025 sammenlignet med 1990
3. Amsterdam må stræbe efter at opnå en 75% reduktion i CO2 i 2040.

J. van Zanten kunne fortælle, at Amsterdam vil bruge tre strategier for at opnå målene:

1. Energibesparelser – f.eks. ved at energirenovere bygninger
2. Maksimal udnyttelse af vedvarende energi – f.eks. termisk varme og brug af elbiler
3. Øge bæredygtigheden og effektiv udnyttelse af fossil energi, f.eks. intelligent elnet

Amsterdams klimastrategi kan læses her:

<http://www.nieuwamsterdamsklimaat.nl/publish/pages/295474/energiestrategieamsterdam2040defengels.pdf>

F. Bosman fra Projectbureau Noordwaarts fortalte derefter om en af Amsterdams nye bydele – Buiksloterham – hvor man eksperimenterer med nye miljøvenlige måder at bygge på.

Derefter fik delegationen et oplæg om Amsterdams elbilinfrastruktur af M. van Casteren fra Amsterdams Office on Air Quality. Han fortalte, at byen blandt andet støtter private med op til 50% af prisen ved køb af en elbil, ligesom parkering er gratis for elbiler. For yderligere info om elbilstrukturen i Amsterdam:

http://www.nieuwamsterdamsklimaat.nl/amsterdam_electric/amsterdam_electric/

De Bazel-bygningen

Delegationen blev vist rundt i De Bazel-bygningen, der er en art deco bygning bygget i 1920'erne til det hollandske handelskompani. I dag bruges bygningen som konferencecenter.



Bygningen er interessant fordi den for nylig er blevet energirenoveret, så den opfylder kravene til energiklasse A i Holland. Med udgangspunkt heri blev delegationen vist rundt af R. Van Warmerdam, der har forestået renoveringen.

Han havde på rundturen fire væsentlige pointer ved energirenovering af bygninger:

1. Design: Bæredygtighed er den nye modernisme
2. Elektricitet: Varme eller kulde er ikke problemet (det er løst ved termisk varme). Smart Grid, den nye el-infrastruktur, er udfordringen for den nærmeste fremtid
3. Vores bygningsreglementer og energiregler giver ikke mulighed for teknisk udvikling. Vi er nødt til at tilpasse bygningsreglementer og andre juridiske aftaler med vores mål for bæredygtighed.
4. Nutidens finansieringsmuligheder hænger ikke sammen med bæredygtige og energieffektive mål. Der er behov for at medtænke værdien af energieffektive og bæredygtige designs – f.eks. ved at indregne de sparede udgifter til el og varme i det lange løb.



Møde i De bazel-bygningen

Haveneiland sundhedscenter v/ M. van den Bogart.

Delegationen blev modtaget af centrets leder M. van den Bogart, der kunne fortælle, at de hollandske sundhedscentre tilbyder en lang række ydelser fra rådgivning til behandling. De er som regel drevet af private organisationer. Man forsøger at tilbyde så mange primære sundhedsydelser som muligt, f.eks. praktiserende læger, apotek og fysioterapeuter. Der er i modsætning til i Danmark taget udgangspunkt i de praktiserende læger.

Sundhedscentret i Haveneiland er det nyeste og mest moderne i Amsterdam og er en del af organisationen Stichting Amsterdamse Gezondheidscentra (SAG).

Sundhedscentret tilbyder bl.a. følgende ydelser:

- Praktiserende læger
- Ergoterapeuter
- Fysioterapeuter
- Apotek
- Psykologer
- Børnelæger
- Diætister
- Blodbank

Yderligere oplysninger om sundhedscenteret kan læses på sundhedscenterets hjemmeside:
<http://www.gzc-haveneiland.nl/>

Sikker by

Delegationen blev præsenteret for Amsterdams Kommunes projekt for sikker by i det indre Amsterdam. Præsentationen blev holdt af Brian Oedayrajsingh Varma og K. Lacet fra Amsterdam Security Department.

Det indre Amsterdam har flere kvarterer centreret omkring "the Red Light District", hvor kriminaliteten er høj og hvor især bordeller og coffeshops bliver brugt til hvidvaskning af penge eller til skattesnyd.

Kommunen har et ønske om at forskønne det indre Amsterdam og mener at byens centrum er vigtig for Amsterdams image. Centrum bør være attraktiv for både beboere, besøgende og nye iværksættere, der ønsker at åbne butikker og virksomheder.



**Område 1012 som bliver
byfornyset i disse år**

I dag findes følgende i området:

- | | |
|---------------------------|---------------------------|
| • 76 coffeeshops | • 9 mini supermarkets |
| • 40 massage salons | • 53 fastfood |
| • 51 sex shops | • 45 souvenir shops |
| • 18 smartshops | • 482 (window) brothels |
| • 4 telephone shops | • 11 money change offices |
| • 12 slot machine centres | |

Derfor ønsker byen med projekt 1012 (postnummeret på området), at

- Afvikle den kriminelle infrastruktur.
- Reducere antallet af virksomheder, der er underlagt kriminelle påvirkninger.
- Sætte en stopper for forsømmelsen og forfaldet i centrum af Amsterdam.

- Genoprette en god balance af virksomheder i området.
- Forbedre byens image.

Til det vil man i projekt 1012 benytte tre redskaber:

1. **Nøgleprojekter på centrale placeringer:** Ni placeringer i centrum vil være i fokus i de såkaldte nøgleprojekter. Her vil kommunen sammen med forskellige parter erstatte kriminalitet med handel og økonomisk vækst
2. **Forbedring af byrum:** Omlægning af det offentlige rum er en vigtig del af ændringerne. Man satser på høj kvalitet og design for at påvirke ejendomssejere og udviklere til at renovere deres ejendomme. Mange gader og kanaler i "the Red Light District" er allerede blevet saneret i de senere år.
3. **Indsats på gadeniveau:** Man vil reducere antallet af vindue-bordeller, coffeeshops og lignende butikker. De skal erstattes af hoteller, restauranter og caféer. Metoden er gennem lokalplaner, samarbejde med ejendomssejere og i visse tilfælde også gennem økonomisk kompensation at flytte de uønskede erhverv til to områder i byen, hvor det i fremtiden bliver koncentreret og lettere at overvåge.

Antallet af vinduebordeller skal derved mindskes med 40% til 293, mens antallet af Coffeeshops skal mindskes med 30% til 50 i området.

Efter gennemgangen af Amsterdam Kommunes indsats fik delegationen mulighed for at se konkrete eksempler på sikker-by-initiativer i det centrale Amsterdam.



Delegationen på rundvisning i det indre Amsterdam

Torsdag d. 24. februar

Kultur

Besøg på Amsterdam Hovedbibliotek

Delegationen blev budt velkommen af Amsterdams viceborgmester C. Gehrels og biblioteksdirektør Ines van der Meer. Delegationen blev introduceret til biblioteket og tankerne bag byggeriet – deriblandt så delegationen en film om biblioteket, der også kan ses på bibliotekets hjemmeside: <http://www.oba.nl/index.cfm/t/Video/vid/8A355FDE-B47B-8B40-69D28AE6D90F0E61>.

Pia Allerslev har til inspiration og orientering givet dette link til Københavns Hovedbibliotek

<http://www.kk.dk/eDoc/Kultur-%20og%20Fritidsudvalget/19-08-2010%2016.00.00/Dagsorden/13-08-2010%2014.12.47/5637355.PDF>

Direktøren fortalte, at baggrunden for bygningen af det nye bibliotek var, at det gamle bibliotek ikke havde plads til et tilstrækkeligt antal bøger, ingen plads til kulturelle aktiviteter, intet udstillingsareal og ej heller faciliteterne til at være en kulturinstitution i byen.

Det fik man med det nye bibliotek tegnet af Jo Coenen. Det 28.000 m² store byggeri fordelt på 12 etager, hvoraf 9 er med offentlig adgang, har 1000 siddepladser, hvoraf halvdelen har IT-adgang. Der er 8 km bogreoler med offentlig adgang. Et teater med 250 siddepladser. 300m² udstillingsareal. Café med 250 pladser. Radiostudie, hvorfra lokalradio og landsdækkende radio sender kulturprogrammer. Direktøren lagde vægt på, at

biblioteket stiller rammerne til rådighed, mens brugerne selv skaber indholdet til teater, café og radiostudie mv.

Biblioteket har åbent alle ugens dage fra 10 til 22 og har i gennemsnit 5.000 daglige besøgende med søndag som den travleste.



Amsterdam hovedbibliotek

Regnskab

Ydelser bestilt via rejseagent:

Flyrejse	51.475,00
----------	-----------

Hotel	102.920,00
-------	------------

Forplejning	9.750,00
-------------	----------

Transport (bus)	17.386,50
-----------------	-----------

Mødelokale	3.080,00
------------	----------

Moms af rejseagentens serviceydelsesprovenue (gebyr for bestilling af hhv fly, hotel og forplejning)	7.073,50
---	----------

Øvrige udgifter:

Transport (Taxa)	55,77
------------------	-------

Forplejning	39.204,73
-------------	-----------

Gaver til oplægsholdere	4.000,00
-------------------------	----------

Samlede udgifter for studieturen	234.945,50
----------------------------------	------------